

7. osztály

Tanári példány

9. óra

*Tollal dolgozz! Ügyelj a külsőalakra! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. A megoldásra összesen **45 perced** van. Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj! Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!*

Jó munkát kívánunk!

1. a. Az alábbiakban két ötbetűs szó meghatározását olvashatod. Írd le a két keresett szót a megadott helyre! A két szó között csak egy betű az eltérés. 1p

1. **Korom:** Égéstermék, általában fekete, porszerű anyag, a füsttel együtt távozik.
2. **Karom:** Madarak, és némely emlős, hulló lábujjainak végén levő, hegyes, görbült szaruképződmény.

(A pont csak akkor adható meg, ha mindkét válaszelem helyes.)

b. Alkosd meg a meghatározások segítségével a szópárokat úgy, hogy a betűk balról jobbra és jobbról balra (visszafele) olvasva is megfeleljenek a jelentésnek!

3p

kísértet, szörny	rém -mér	súlyt ellenőriz
észak – európa nép	dán __ nád	vízben, vízparton élő növény
maró anyag	sav __ vas	rozsdásodásra hajlamos fém
virágokat csoportba rendez	köt __ tök	halloween zöldsége

(Minden jó válasz 1 pont, összesen 3 pont)

2. Egészítsd ki az alábbi állandósult kifejezéseket egy -egy állat nevével!

3p

- a. **Kígyót** melenget a keblén.
- b. Annyit ért hozzá, mint **tyúk** az ábécéhez.
- c. Ha már **lúd**, legyen kövér.

(Minden jó válasz 1 pont, összesen 3 pont.)

3. Olvasd el a versrészletet, és válaszolj a kérdésekre!

Fölkel a nap, sugarát már ontja,
Kék ..... a kelyhét kibontja:
S gyenge ..... meghajolva, szépen,
Várja, hogy a nap rája is nézzen.

(Benedek Elek: Erdőben)

a. A vers ritmusát figyelembe véve melyik szó illik legjobban az alábbi sorok kipontozott helyére? Karikázd be a megfelelő szóhoz tartozó betűjelet! 1p

- A. 2. sorba: A) jácint   B) harangvirág   C) len   **D) ibolya**
A. 3. sorba: A) szál   **B) fűszál**   C) liliomszál   D) szalmaszál

(A pont csak akkor adható meg, ha minden válaszelem helyes.)

b. Húzd alá a mondat helyes befejezését! 2p

A második sorban található költői eszköz: *metafora/ellentét/alliteráció*

A sorvégi rímek: *páros rímek/keresztrímek*

4. a. Keresd meg a párját a megadott szavaknak, és írd eléjük a megfelelő számokat!

A megoldáshoz csak a szavak szerkezetére, és szóelemeire figyelj! 3p

Pl. füzet | ek |ból – lány | om | nak

1. számoz   2. füttyel   3. könyvtári   4. utasok   5. felír

virágárus   kalapácsra   megnéz   cukrászom   hegedül

(5 jó válasz: 3 pont, 4 jó válasz: 2 pont, 3 jó válasz: 1 pont, 0-2 jó válasz: 0 pont)

b. Melyik mássalhangzótörvény érvényesül a következő szavakban? Húzd alá a helyes választ! 3p

A) százszor: zöngesség szerinti részleges hasonulás /**írásban jelöletlen teljes hasonulás**/kiesés

B) menjünk: képzés helye szerinti részleges hasonulás/rövidülés/**összeolvadás**

C) keressük: **írásban jelölt teljes hasonulás**/összeolvadás/kiesés

(Minden jó válasz 1 pont, összesen 3 pont)

5. Olvasd el Nógrádi Gábor Galambnagyamama című művének szövegrészletét, majd oldd meg a feladatot! 5p

Azon a késő délutáni órán, mint már annyiszor, ott álltam az ablak előtt, és néztem a velem szemben emelkedő tízemeletes házat. Az alkonyat az éjszaka színét óvatosan elkeverte a nappal világosságával, mint rajzórán, ha árnyékot kell festeni a kockának, a vázának, az almának, és a fekete gombfestéken kevés vízzel kikeverjük a szürkét. Mesét akartam írni éppen. Egy magányos kisfiú története kavargott a fejemben (...).

Írd ki a szövegből a meghatározásnak megfelelő szavakat!

- 4 szótagú magas hangrendű ige: **kikeverjük**
- 3 szótagú mély hangrendű ige: **kavargott / akartam**
- Zöngésség szerinti részleges hasonulást tartalmazó ige: **néztem**
- Írásban jelölt teljes hasonulást tartalmazó főnév: **vízzel**
- Rövidülést tartalmazó mély hangrendű ige: **álltam**

(Minden jó válasz 1 pont, összesen 5 pont)

6. Az alábbi szövegben 8 helyesírási hibát találsz. Keresd meg ezeket a szavakat, majd írd le őket helyesen a pontsorra! Nyolcnál több megoldás esetén pontlevonás jár!

5 p

Dóri anyukája miután **haza érkezett** a munkából, így szólt kislányához:

- **Nyitsd** ki az ablakot, hadd **jöjön** be friss levegő! Tanulás közben tarts **kisebb** szüneteket, nem **muszály** egész nap a gép előtt ülnöd. Fáradt vagyok, vacsorára rendeljünk inkább valami finomat! Ha nem tudsz dönteni, akkor **először nézdd** meg a menüben a **kinálatot**!

1. hazaérkezett	2. nyisd	3. jöjjön
4. kisebb	5. muszáj	6. először
7. nézd	8. kínálatot	

(8 helyes válasz: 5 pont, 7 helyes válasz: 4 pont, 6 helyes válasz: 3 pont, 5 helyes válasz: 2 pont, 4 helyes válasz: 1 pont, 1-3 helyes válasz: 0 pont)

7. Jelöld sorszámozással (1. és 2.) a szópárok tagjainak sorrendjét betűrendbe soroláskor!

3p

1 játék - javulás	2	2 mokka - mókás	1
1 verés - véres	2	2 ezüstpénz – ezüst nyaklánc	1
2 mennybolt - menyegző	1	2 Shakespeare - sebes	1

(6 helyes válasz: 3 pont, 5 helyes válasz: 2 pont, 3-4 helyes válasz: 1 pont, 0-2 jó válasz: 0 pont)

8. Karikázd be azoknak a soroknak a jelét, amelyekben mindkét szót helyesen választottuk el! **2p**

a. mad – za- gok-ért, megy – gyes

b. vi -zes, szend -vics-csel

c. Kos-suth, e-dző- te-rem

d. te -jért, hell -yel

(Mindен helyes válasz 1 pont.)

9. Olvasd el Arany János Petőfi Sándornak írt levelét, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Boríték: Petőfi Sándor honvédkapitánynak keresztkomailag. Debrecenben, Színház utca 2555. szám.

Szalonta, január 2. 1849.

Kedves Sándorkám!

Elhagyván az afféle boldog újesztendő-féle jókívánatokat, csak azt akarom megírni, mily dicsőségesen jólesett nekünk, Pestről hazaérkezett vándoroknak, rég itt heverő soraidat megtalálni, melyekben földi mennyországod második stádiumának bekövetkeztét velünk tudatod.

Ha hazajövetelem óta tökéletes testi és lelki búskomorságban nem sínlődném, most egy hét országra szóló bíbor virágfüzérrel lepnélek meg, de így csak nézek, gondolkozás nélkül, mint a harangozó a torony ablakából. Nálam, ha a test szenved, rendesen a lélek is cudarképpen bágyadt.

Nem írok többet, mert nem vagyok képes a fogalmazásra, csak még azt, hogy a kis Zoltánt csókolja keresztpapája, főleg és kiváltképpen való módon pedig keresztmamája, ki erős kegyetlenül veri falba fejét, miérthogy még egypár nappal tovább nem maradt nálatok.

Remélem, hogy a kis komámasszony nem betegesebb, mint ilyen esetben divat, - remélem, hogy te ezt nekünk rögtön megírod...

Isten áldjon benneteket, a szentháromság külön, a magyarok istene külön, és e nyomatékos jókívánat után vagyok, aki voltam és leszek, a barátod.

Arany János

a. Mi a levél leglényegesebb tartalma? Karikázd be a legpontosabb válasz előtti betűjelet! **1p**

a. Újévi jókívánások megírása levélben.

b. Egy Pestre történő utazás beszámolója a levél lényege.

c. Arany János köszöntötte barátját gyermeke születése alkalmából.

d. Egyik barát beszámol betegségéről a másiknak.

b. Miért sajnálkozik a levélíró? Arany János azt sajnálja, hogy nem maradtak néhány nappal tovább Petőfiéknél, mert akkor ott lehettek volna a kisfiú, Petőfi Zoltán születésekor. **1p**

- c. **Mire utal a levélíró a következő kifejezésben: „földi mennyországod második stádiuma”?** **1p**

Arany arra utal, hogy barátjának két boldogság van az életében, az egyik a házassága, a másik a fia születése.

- d. **Fejezd ki másképpen a következő szavakat, szókapcsolatokat!** **4p**

cadarképp: nagyon rosszul, rettenetesen, borzasztóan

bágyadt: levert, lankadt, fáradt, gyenge, erőtlen

veri a falba a fejét: bánja, lelkiismeret-furdalása van, szeretné meg nem történté tenni

komámasszony: gyermeke keresztanyja

- e. **Milyen a levél hangvétele? Húzd alá a megfelelő kifejezést!** **1p**
szomorú, kedveskedő, hivatalos, vidám, baráti, vicces, humoros, komor, ünnepélyes

- f. **Ellenőrizd, majd állapítsd meg, megtalálhatóak -e a levél formai jellemzői a levélben (megszólítás, a levél céljának kifejtése, kapcsolattartás, befejezés, elköszönés, keltezés, aláírás)! Fogalmazd meg véleményed!** **1p**

A levél felsorolt formai jellemzői megtalálhatók ebben a levélben.

A szövegértésre adható összpontszám: 9 pont

- 10. Írj 10-12 mondatos érvelő fogalmazást, amelyben 2-3 érvel alátámasztod az egészséges táplálkozás szükségességét!** **10 p**

Példa a megoldásra:

Táplálkozz egészségesen!

A nemzetközi statisztikák alapján hazánk lakosai túlsúlyosak. Az elhízás szoros összefüggést mutat a mozgáshiányos életmóddal és az egészségtelen táplálkozással.

Az egészségtelen táplálkozás fő bűnösei között vannak a cukrozott üdítők, a finomítottcukor-tartalmú ételek. A rendszertelen táplálkozás, a nassolás, az ételek tápértékének és mennyiségének figyelmen kívül hagyása is könnyen vezet elhízáshoz.

Az elhízás súlyos következményei közismertek: magas vérnyomás, szív- és érrendszeri megbetegedések, cukorbetegség. Az ilyen betegségek kezelése állandó orvosi felügyeletet igényel, és folyamatos gyógyszeres kezelés a következménye. Még ha az alapbetegséget gyógyítják is, a gyógyszereknek káros mellékhatásai lehetnek, ami újabb gyógyszerek beszedését vonja maga után. Tehát ördögi spirálba kerül az, aki ezekkel nem számolva hagyja, hogy elhízzon.

Az elhízás akár lelki megbetegedést is okozhat. Különösen kamaszkorban veszélyes, mert az elhízott ember ki van téve a gúnyolódásnak, a goromba megjegyzéseknek. Nem öltözködhet divatosan, nem szívesen jár társaságba, kevésbé sikeres a párkapcsolat kialakításában.

Pedig mindez elkerülhető lenne! A recept egyszerű: ne hízz el, táplálkozz egészségesen!

10 pont

A fogalmazások értékelésének szempontjai egységesen a következők:

Összesen 10 pont adható:		
Tartalom:	3 pont akkor, ha	<ul style="list-style-type: none"> • a mondatok a címnek megfelelő tartalmat fejeznek ki; • lényegre törő, összefüggő mondatok kerültek megfogalmazásra; • a mondatok összefüggnek, nincs logikai hézag; • ha a téma logikai és időrendje egyértelműen követhető.
	2 pont akkor, ha	az előző felsorolásból egy hiányzik.
	1 pont akkor, ha	az első felsorolásból két elem hiányzik.
	0 pont akkor, ha	az első felsorolásból kettőnél több elem hiányzik.
Szerkezet:	3 pont akkor, ha	<ul style="list-style-type: none"> • szabályosan szerkesztett mondatokból áll a szöveg; • a szöveg formailag is tagolt (bekezdések); • megadott terjedelmű a szöveg.
	2 pont akkor, ha	egy elem hiányzik az előbbi felsorolásból.
	1 pont akkor, ha	két elem hiányzik a szövegből.
	0 pont akkor, ha	kettőnél több elem hiányzik.
Helyesírás:	2 pont akkor, ha	nincs benne hiba (egy-két mondatközi írásjel hiányát vagy felesleges jelölését javítjuk, de nem számítjuk a hibapontok közé).
	1 pont akkor, ha	legfeljebb egy-két apróbb hiba (ékezet, egybeírás-különírás) található a szövegben.
	0 pont akkor, ha	(akár egy!) súlyos hiba található a szövegben.
Stílus:	1 pont akkor, ha	a témának megfelelő a szóhasználat, a szöveg megfelel a köznyelvi normáknak, valamint nyelvhelyességi hibát nem tartalmaz.
Külsőalak:	1 pont akkor, ha	az írás rendezett, tetszetős, szabályosak a betűformák és-kapcsolások; olvasható az írás, abban lehúzások, átfirkálások, lefestések nincsenek; egyértelmű az ékezetek jelölése; egyértelmű az egybeírás és különírás; a felvételiző megtartja a kijelölt írásra használható területet (pl. nem ír a margón kívülre).

Ha valamelyik elem kétséges vagy nem megfelelő, nem adható pont.